

KAVABATA JASZUNARI

Az izui táncosnő

1

Az út egyre kacskaringósabban kapaszkodott fölfelé, s úgy tűnt, hogy már közel járok az Amagi-hágóhoz, amikor fergeteges gyorsasággal üldözőbe vett az eső a hegy lába felől, s fehérbe borította a cédruserdőt.

Húszesztendős voltam. A japán főiskolások egyensapkáját, sötétkék apró mintás férfikimonót viseltem, diáktáska himbálózott a vállamon. Már negyedik napja jártam egyedül az izui hegyeket. Egy éjszakára a Súzendzsi-templom hőforrásainál szálltam meg, két éjszakát a jugasimai termálvizeknél töltöttem, majd magas talpú fapapucsot húztam és elindultam fölfelé, hogy megmásszam az Amagi-hágót. Mialatt tovább haladtam az úton, a hegláncokon, az őserdőkön, mély szakadékokon már az ősz színeit fedezhettem föl, miközben titkos reménysugár töltötte be a szívemet. Rádásul nagy cseppekben hullani kezdett az eső. Egyre meredekebb és kanyargósabb úton kellett felfelé kapaszkodnom. Megkönnyebbülten sóhajtottam föl, mikor a hágó északi bejáratánál elértem a tea-házat, a kapunál azonban szinte földbe gyökerezett a lábam. Mert az a titkos reménysugár abban a pillanatban valósággá vált: itt tartott pihenőt a vándorszí-
nészek társulata.

Amint észrevett az egyik táncosnő, azonnal felpattant ültéből, megfordította ülőpárnáját, s rögtön felém nyújtotta, hogy foglaljak rajta helyet.

- Hmm... - csak ezt tudtam kinyögni, miközben leereszkedtem a párnájára.

A kimerítő futástól és a meglepő csodálkozástól az a szó, hogy „köszönöm” még csak eszembe sem jutott.

Mivel a táncosnő közvetlen velem szemben foglalt helyet, izgatottságomban cigarettát húztam elő a kimonóm ujjából. A lány fölemelte a mellette ülő hölgy előtt heverő hamutartót, és felém nyújtotta. Még ekkor sem voltam képes kimondani egyetlen szót sem.

A táncosnő tizenhét évesnek látszott. Számomra eddig ismeretlen, régi stílusú, különös formájú frizurát viselt. Bár dús hajától ovális, fenséges arca a valóságosnál kisebbnek tetszett, mégis csodálatos harmónia sugárzott belőle. Hajának díszes pompája olyan érzést keltett, mintha egy réges-régi kínai képen ábrázolt nőalak elevenedett volna meg előttem.

Negyven év körüli asszony kísérte a két fiatal lányt, s még egy huszonöt-huszonhat évesnek látszó férfi is volt velük, aki kabátkáján a nagaokai hőforrás szállodájának címerét viselte.

A táncosnőt eddig csak kétszer láttam. Először akkor, amikor Jugasima felé tartottam, s a Súzendzsi-templomba menet a Jugava folyó hídjánál értem be

őket. Akkor még három fiatal táncosnő volt a társulatban. Az én táncosnőm egy nagy dobot cipelt, én pedig folyton-folyvást csak őt néztem, senki mást. Ekkor éreztem életemben először, hogy milyen csodálatos az utazás! Majd a második napon este, a jugasimai szállodában ismét megpillantottam a lányt. A táncosnő a bejárati előtérben táncolt a fapadozaton, én pedig a lépcsőn ülve bámultam: képtelen voltam levenni róla a tekintetem. „Ha azon a bizonyos napon a Sűzendzsi-templomban volt, az estét pedig Jugasimában töltötte, akkor semmi kétség, hogy másnap déli irányba, az Amagi-hágón keresztül a Jugano hőforráshoz tart majd”, gondoltam. „Amagiig hegyi úton mindössze hét mérföldet¹ kell megtenni, tehát mindenképpen utolérem őket”, így tervezgettem, miközben sietve szedtem a lábam, mígnem az eső a teaházba kergetett. A találkozás miatt az izgalom teljesen a hatalmába kerített.

A fogadósné rögtön külön szobát adott. Valószínűleg ritkán használták ezt a helyiséget, mert csak három oldalát választotta el tolóajtó. Ha a negyedik oldalon kitekintett a szobából az ember, gyönyörű, szinte feneketlen mélységű völgy tántongott a lába alatt. Fogam vacogott, egész testemben reszkettem a hidegtől. Szóltam a fogadósnénak, hogy rettenetesen fázom, mire forró teát hozott be nekem.

- Uram, hiszen bőrig ázott! Kérem, jöjjön velem és minél előbb cseréljen ruhát. - Azzal kezét nyújtotta felém, hogy a saját szobájába vezessen.

Ebben a szobában középen tűz égett. A láng fellobbant, amikor a tolóajtót elhúztam. Bizonytalanul álltam meg a küszöbön. A tűzhely közvetlen közelében egy öregember kuporgott. Arca kék volt, mint a vízbefúltaké, teste felfúvódott. Tompa fényű, besárgult szemét egykedvűen reám meresztette. Régi levelek, borítékok tornyosultak körülötte, s csak e papírhalmok között érezte jól magát. Földbe gyökerezett a lábam, amikor ezt az élőlénynek aligha mondható hegyi szörnyet megláttam.

- Elnézését kérem a szörnyűséges látvány miatt. Ne ijedjen meg tőle, hisz fel sem tud állni! Ő az én öregem. Kérem, legyen türelemmel szegény iránt.

A szabadkozás után az öregasszony elmondta, hogy az apó hosszú évekkal ezelőtt lett nyomorék, lebénult az egész teste. A sok-sok papír pedig az ország különböző részeiből érkezett, melyekben arról számolnak be, hogyan kell gondozni és gyógyítani a bénákat. A legkülönfélébb orvosságot küldték már el neki Japán összes zugából. Az öregapó a hágón átkelő turistáktól érdeklődik, tudnak-e valami orvosságot a bajára, az újságok hirdetéseit böngészi, egyetlen gyógyszer sem kerül el a figyelmét, amelyet a nyomorékok gyógyítására hoznak forgalomba, s kér is magának mindegyikből. És aztán ezekkel a levelekkel és borítékokkal veszi körül magát, nézegeti őket, így éli le az életét. Hosszú évek során gyűrött papírfecnik hegye halmozódott fel körülötte.

Egy árva szót se tudtam mondani az öregasszonynak, lehorgasztott fejvel húztam meg magam a tűz mellett. Egy autó haladt át a hegyi szoroson, s megremegette a házat. Arra gondoltam, hogy csak az öregapó miatt marad itt, ahol

¹ Körülbelül négy kilométert.

már ősszel is ilyen hideg van, s a hó hamarosan betemeti ezt a hágót. Kimonómból pára szállt fel, s a tűztől megfájdult a fejem. Az öreg fogadós né átment az üzlethelyiségbe, s most a vándorszínészekkel elegyedett szóba.

- Nahát ilyet! Hogy megnőtt a táncos kisasszony mióta utoljára itt jártak! Milyen szép lány lett belőle, nagyon csinoska! Valóságos szépség! Hajjaj, a lányok hamar megnőnek!

Egy röpke óra sem telt bele, s a neszekből úgy tűnt, hogy a vándorszínészek hamarosan útra kelnek. Én sem akartam tovább maradni, de egyre hevesebben kezdett verni a szívem, s nem volt bátorságom hozzá, hogy felálljak. Bár sokat kell vándorolniuk, gondoltam magamban, azért a női lábak mégsem olyan fűrgék, könnyűszerrel utolérem őket, ha néhány mérfölddel megelőznek. Szorongva ültem tovább a tűzhely közelében, miközben köddé vált a táncosnők csapata. Képzetelem azonban elszabadult, s fűrgé táncba kezdett. Kérdezősködni kezdtem az öreganyótól, miután a vándorszínészeket kikísérte:

- Hol fognak megszállni ma éjszaka a vándorszínészek?

- Ezek aztán uram, maguk se tudják, hogy hol hajtják álmra a fejüket. Ha valaki meghívja őket szerepelni, akkor ott töltik az éjszakát. Isten tudja, ma éjjel hol alszanak!

Elfojtottam magamban azt az iszonyatos ellenszenvet, melyet az öregasszony szavai váltottak ki belőlem. Felálltam az ülőpárnáról, miközben elhatároztam, hogy ma éjszakára szobámba hívom a táncosnőt.

Egyre kisebbek lettek az esőcseppek, s most már világosan kirajzolódott előttem a hegy csúcsa.

- Már csak tíz percet kell várni, és teljesen felszál a pára - magyarázta a fogadós né, de nekem már nem volt maradásom.

- Apóka, vigyázzon magára! Hamarosan beköszönt a hideg! - búcsúztam őszinte szívvel, s útnak indultam. Az öreg sárga szemét lassan rám emelte, s zavarodottan biccentett.

- Uram, uram! - kiáltotta az öregasszony, s a nyomomba eredt. - Nem érdemlem meg én ezt! Kérem, vegyen vissza belőle!

Azzal megragadta a táskámat, s megpróbált visszatartani, bármennyire is tiltakoztam. Egyre csak azt ismételte, hogy ebbe nem egyezhet bele. Majdnem egész úton ott szedte a lábát mellettem, s folyton csak ezt mondogatta:

- Nem fogadhatom el! Nem szolgáltam én rá! De az arcát jól megjegyeztem! Kérem, nézzen be hozzánk máskor is! Ha legközelebb eljön, majd megszolgálom. Kérem, tartson meg az emlékezetében.

Mindössze egy ötvenszenes pénzermét adtam neki, meg is lepődtem, fájdalomosan meghatott a viselkedése, de minél hamarabb utol akartam érni a táncosnőt, így hát az öregasszony csetlése-botlása egyre jobban nyugtalanított. Végül is a hágón túl, egészen az alagútig kísért.

- Köszönök mindent. De ne hagyja magára az öregapót, menjen csak vissza hozzá! - mondtam az öregasszonynak, így aztán nagy nehezen eleresztette a táskámat.

Amikor beléptem a sötét alagútba, hűvös vízcseppek csöppentek rám. Hamarosan megpillantottam egy kis fénysugarat, az alagút kijáratát, amely az izui félsziget déli része felé vezetett.

2

Amint az alagútból kiértem, fehér kerítés húzódott zezzugosan a hegyi ösvény egyik oldalán. Olyan kilátás tárult innen elém, mintha felülről egy makettet néztem volna. A hegy lábánál pedig feltűntek a parányira zsugorodott vándorszínészek. Még hatszáz métert sem tettem meg, s utolértem a táncosnóket. Nem tudtam annyira fékezni lépteimet, hogy rögtön felvegyem járásuk ritmusát, így hát közömbös arcot tettetve elhaladtam mellettük. A férfi, aki úgy tíz méterrel lépkedett előttük, megállt, mikor észrevett.

- Fürgék a lábai, barátom... - kezdte a beszélgetést. - Szerencsére elég szépen kiderült.

Közvetlen szavaitól megkönnyebbülten lélegeztem föl, és a férfi oldalán folytattam utamat. Társam különféle dolgokról érdeklődött. Hátul a hölgyek felfigyeltek rá, hogy ketten beszédbe elegyedtünk, így aztán kíváncsian hozzánk szegődtek.

A férfi nagy fűzfa kosarat cipelt a hátán. A negyvenes nő egy kiskutyát szorított magához. A legidősebb lány hatalmas batyut, a középső fűzfa kosarat vitt, mindegyiküknek elég nagy csomagja volt. A táncosnő egy dobót és egy dobállványt cipelt magával. A negyvenes nő időnként beleszólt a beszélgetésbe.

- Főiskolai hallgató - sügta oda a legidősebb lány a táncosnőnek.

Hátranéztem, mire elnevette magát:

- Az biztos, ezt már én is tudom! Hozzánk a szigetre is sok diák jár át.

Útitársam elmesélte, hogy Ósima sziget Habu kikötőjéből jöttek mindannyian. Tavasszal elhagyják a szigetet, s útnak indulnak, de most már hamarosan beáll a hideg, s mivel nem hoztak magukkal téli holmit, még vagy tíz napot töltenek délen, Simodában, aztán átmennek az Itó hóforráshoz, onnan pedig visszatérnek a szigetre. Amint megtudtam, hogy a táncosnő Ósimáról való, költői érzések ragadtak magukkal, miközben a lány szépséges hajában gyönyörködtem. Sok mindent szerettem volna megtudni Ósimáról, így hát útitársamat faggattam.

- Sok diák jár át hozzánk úszni - jegyezte meg a táncosnő.

- Biztos nyáron - fordultam feléje, mire a táncosnő izgatottan, szinte alig hallható hangon így válaszolt:

- Télen is.

- Nahát, télen is?

A táncosnő a kíséretében lévő hölgyekre nézett és felkacagott.

- Hogy lehet ott télen fürödni? - kérdeztem, mire a táncosnő elpirult, s meglehetősen komoly arckifejezéssel bólintott.

- Kis buta! Még gyerek - jegyezte meg a negyvenes, és elnevette magát.

Juganóig a Kavazu folyó mentén már csak úgy három mérföldet kellett megtenni. Miután átkeltünk a hágón, a hegyek és az ég színe olyan sejtelmesen kék volt, amelyet csak déli vidékeken látni. Egész úton a fiatalemberrel fecserészem, mondhatom, jól összebarátkoztunk. Miután elhagytuk Oginori és Nasimoto nevű falucskákat, s már feltűnedeztek a hegy lábánál Jugano szalmatető házai, azt mondtam újdonsült barátomnak, hogy szeretnék velük tartani egészen Simodáig. Ő persze nagyon megörült ennek.

Amikor Juganóban egy olcsó szálláshely elé értünk, a negyvenes nő el akart búcsúzni tőlem, mire a férfi így szólalt meg:

- A fiatalúr azt mondta, hogy szeretné velünk együtt folytatni az utat.

- Nocsak, ez igen! Fele gondod feledheted, ha utadon elkísérnek! Így szól a mondás. Egyszerű emberek vagyunk mi ám, de ha velünk tart, talán nem lesz olyan unalmas az út. Hát idáig is eljutottunk, pihenje ki magát a fiatalúr! - szólott hozzám nyájasan. Erre a lányok mind egyszerre felém fordultak, szégyenlősen végigmértek a tekintetükkel, de egy árva szót sem szóltak.

Mindannyian az emeleten kaptunk szállást, együtt vittük fel a csomagokat. Kopottas és maszatos volt mindenütt a tatami meg a papír tolóajtó. A táncosnő teával kínált meg bennünket. Amikor térdre ereszkedett velem szemben, hogy kiszolgáljon, fülig pirult, a keze remegni kezdett, s ahogy a teáscsészét a tatamira helyezte, a teából pár csepp kicsöppent. Meglepődtem, hogy ilyen zavarban van.

- No, nézd csak! A csudába is! Ez a gyerek már kész nő! Mit szól hozzá a fiatalúr?! - húzta fel szemöldökét csodálkozva a negyvenes nő, és egy konyharuhát dobott oda a lánynak. A táncosnő fölvette, és szégyenlősen felitatta vele a teát.

Ez a váratlan kijelentés mindenképpen gondolkodásra késztetett. Úgy éreztem, hogy mindaz a reménység, melyet a hágó mellett lakó öregasszony szított fel bennem, most hirtelen szertefoszlott.

Ekkor a negyvenes nő váratlanul így szólt hozzám:

- A diák úrnak igazán szép a kimonója! - s eközben alaposan végigmustrált.

- Az én Tamidzsimnek is ugyanilyen sötétkék apró mintás kimonója van. Hát persze, pont ugyanilyen! - próbálta elmesélni a mellette ülő lányoknak, de azok rá se hederítettek, így aztán nekem magyarázott.

- Odahaza maradt a kisfiam, iskolába jár, hát ő jutott most az eszembe. Na, hát, éppen ugyanilyen a kimonójának a mintája. Manapság bizony elég sokat elkérnek egy sötétkék apró mintás kimonóért! Nem könnyű megfizetni ám!

- Hányadikos?

- Ötödik osztályos.

- Szóval már ötödikes...

- Kófuba jár iskolába. Hosszú ideje már, hogy Ósimában lakunk, de a családkunk a Kai megyei Kófuból való.

Miután egy órácskát pihentem velük, útitársam átkísért egy másik szálláshelyre, ahol még hóforrás is volt. Idáig azt képzeltem, hogy ugyanabban a szállodában fogok lakni, ahol a vándorszínészek. Az országútról egy köves úton, kőlépcsőkön ereszkedtünk lefelé, úgy száz métert tettünk meg, miközben alat-

tunk mély szakadék tátongott. Egy kis patakot átívelő hídon keltünk át, éppen ott, ahol a hóforrás tört fel. A híd a termálvizes szálloda kertjébe vezetett.

Elsőnek én mentem be a medencébe, majd útitársam ide is követett. Elmesélte, hogy nemrég töltötte be huszonegyedik évét, a felesége egyszer elvetélt, másodszer pedig idő előtt halva szülte meg gyermeküket. Azt hittem, hogy Nagaokából való, mert kimonóján a nagaokai hóforrás szállodájának címerét viselte. Arckifejezése, beszédmodora alapján azt gondoltam, hogy tanult fiatalember, aki talán azért csapódott a vándorszínészekhez, mert beleszeretett az egyik táncosnőbe, vagy pedig valamilyen szeszély miatt hordozgatja a csomagjaikat.

Amint kijöttem a fürdőből, rögtön ebédelni mentem. Jugasimából reggel nyolckor jöttünk el, most pedig már lassan három óra is elmúlt.

A férfi a kertből visszafelé menet még búcsút intett felém.

- Kérem, vásároljon maguknak valamit, talán egy kis datolyaszilvát. Bocsnat, hogy csak így adom oda... - szóltam hozzá, s azzal egy pénzcsomagocskát dobtam feléje. Útitársam vissza akarta utasítani, de a papírba tekert csomagocskát éppen előtte pottyant le a kertben. Visszafordult, felemelte és csak ennyit mondott:

- Nem szabad ilyet csinálni! - és visszadobta nekem a csomagot. A pénz a szalmatető szélére esett. Még egyszer feléje hajítottam, mire a férfi fölemelte és eltávozott.

Alkonytájt zuhogni kezdett az eső. A hegyek láncolatait közel s távol fehér köd lepte be, az előttem csordogáló kis patak egy pillanat alatt zavaros sárga színű tajtékot vetett, s mormogva zuhogott alá. Miközben arra gondoltam, hogy ekkora esőben a táncosnő és társasága semmiképpen sem mehet el, képtelennek éreztem magam arra, hogy egy helyben maradjak, ezért kétszer-háromszor is megfürödtem a hóforrás vizében. A szobám meglehetősen sötét volt. Egy lámpa lógott a szomszédos szoba és az én szobám közötti oldalfal fölött, ez világította be mind a két helyiséget.

A zuhogó eső kopogásába távolról hirtelen halk dobszó vegyült. Abban a pillanatban kitéptem a zsalut, és egész testemmel kihajoltam az ablakon. Úgy tűnt, a dobszó innen a közelből hallatszik. A zsalugáter a fejemhez csapódott. Behunytam a szemem, s hegyezni kezdtem a fülem, miközben úgy éreztem, hogy a dobszó egyre közelebből és közelebből hangzik fel. Nemsokára megszólalt egy samisen² is. Azután elnyújtott női énekhang hallatszott. Majd lármás kacarászást hallottam. Semmi kétség, a vándorszínészeket valószínűleg meghívták a szemközti étterem szalonjába. Ráismertem a férfi és néhány nő hangjára. Arra számítottam, hogy hamarosan befejeződik a mulatság, s átjönnek hozzám. A szokványos szórakozás azonban egyre inkább vad dárídóvá fajult. Egy nő kéjes nyavikolása időről időre villámként hasított bele a sötét éjszakába. Pattanásig feszültek az idegeim, de az idők végezetéig képes lettem volna

² Háromhúros, hosszú nyakú pengetős hangszer.

ülni és várni a kitárt spaletták előtt. Minden dobütés a szívemig hatolt! „Jaj, a táncosnő! Még mindig a szalonban ül és veri a dobot!”, sóhajtoztam.

Még ennél is sokkal kínzóbb érzés volt, amikor hirtelen süket csönd támadt. Az esőcseppek ütemes kopogásától úgy éreztem, mintha feneketlen mélységek örvénye szippantott volna magába. Kis idő múltán, mint akik kergetik egymást, lábak dobogása hallatszott, vagy talán mindannyian táncra perdültek? Aztán megint a nagy csend... Kimeresztettem a szemem, amennyire csak tudtam. Vajon mitől van ez a nagy csend?! Továbbra is próbáltam kikémlelni a sötét éjszakába, ahogyan tőlem tellett. Kínzó gyötrelmem fogott el: „Lehet, hogy ma éjszaka megbecstelenítik a táncosnőt?!“

Becsuktam a zsalut, odatántorogtam a fekhelyemhez, szívemet rettenetes fájdalom töltötte el. Aztán még egyszer bementem a nyitott fürdőmedencébe. Hosszan áztattam magam a forró vízben. Az eső elállt, feljött a hold. Az esővíz tisztává, ragyogóvá mosta az őszi éjszakát. Legszívesebben mezítláb futottam volna oda hozzá, de hát hogy is tehettem volna?! Már két óra is elmúlt.

3

Másnap reggel kilenc után barátom jött át hozzám. Éppen akkor keltem föl, hívtam, hogy jöjjön velem a fürdőbe. Gyönyörűen kitisztult az ég, s a délizui balsamos, szélsendes őszi időben a fürdő alatt csobogó megduzzadt patakocska vizét bearanyozta a nap. Az előző éjszaka keserves kínjait most már rossz álomnak éreztem csupán, de azért vállatóra fogtam útitársamat:

- Tegnap késő éjszakáig tartott a mulatság, ugye?
- Micsoda?! Hát lehetett hallani?
- Mi az hogy!
- Ezek az itteniek! Olyan ramazúrit csapnak, mást se csinálnak, csak óbégatnak egész éjszaka!

Számára mindennapos volt az effajta mulatozás, én meg csak hallgattam.

- Nézze csak, ott, a patak túlsó partját! Kijöttek fürdeni a többiek. Észrevettek minket és most jót nevetnek!

Ujjával a túlsó part közös fürdője felé mutatott. A hőforrás vizében itt is, ott is hét-nyolc alak úszkált meztelenül. Egyszer csak váratlanul egy ruhátlan nőalak suhant át a gőztől gomolygó vízen, mintha futna kifelé. S lám kiugrik az élesen kirajzolódó patakpartra. Bizonyára nem volt ott öltöző, kinn hagyhatta a ruháját, s most ott áll meztelenül, két karját kinyújtja, valamit kiált. Még törülköző sem takarja, teljesen meztelen. A táncosnő az! Ahogy megcsodálhattam ifjú, illatos császárfához hasonlatos karcsú lábát, hófehér testét, úgy éreztem, szívem kristálytiszta forrásvíz járja át, s megkönnyebbülten sóhajtoztam föl, aztán boldogan mosolyogtam. Hiszen még gyerek! Igazi gyerek teljes valójában, úgy, ahogy van, meztelenül, a nap sugaraiban lábujjhegyen ugrándozva! Amint észrevett engem, arca rögtön örömtől sugárzott. Boldogságom felhőtlen volt! A fejem teljesen kitisztult. S a mosoly nem hagyta el ajkamat.

A táncosnő hajának kígyózó zuhataga oly dús és fenséges volt, hogy ettől tizenhét-tizennyolc évesnek látszott. Ráadásul még nagylányosan is öltöztették. El sem lehet képzelni, hogy melléfogtam!

Ezután barátommal együtt visszamentünk a szobámba. Nemsokára a legidősebb lány átjött a szállodánk kertjébe, hogy elgyönyörködhessen a krizantémokban. A táncosnő csak a híd közepéig kísérte. A negyvenes nő is kijött a fürdőből, kettejüket figyelte, mit is csinálnak. A táncosnő játékosan évődve kisé megrándította a vállát, mint aki mentegetőzik, nevetve ránk nézett, aztán visszaszaladt. A negyvenes nő egészen a hídig jött, s onnan kiáltotta felénk:

- Jöjjenek át hozzánk!

- Jöjjenek át hozzánk! - ismételte meg a legidősebb lány a szavait, s azzal a hölgyek elvonultak. Barátom egész alkonyatig nálam maradt.

Este pedig egy nagybani papírkereskedővel gót játszottam. Az éjszaka közepén egyszer csak a szálloda kertjében dobütés hangjára lettem figyelmes. Már-már felpattantam a helyemről:

- Megjöttek a zenészek!

- Ühüm. Csepürágó hitvány alakok! Maga jön! Én ezt léptem.

Mintha álomból ébresztettek volna a papírkereskedő szavai, aki a játék hevében nagyot koppintott a go-táblán a korongjával. Izgatottan feszengtem, miközben a vándorszínészek bizonyára már a szállásuk felé tartottak.

- Jó estét! - kiáltott be az ablakon a barátom.

Kimentem a folyosóra és integettem neki. A vándorszínészek még egy darabig súgtak-búgtak a kertben, aztán megindultak a szállásuk irányába. A barátom elköszönt tőlem, viszont mind a három lány bejött a folyosóra és egyszerre így köszöntöttek:

- Jó estét! - mélyen meghajoltak előttem, ahogy gésákhoz illik.

A go-táblán eközben úgy alakult a helyzet, hogy vesztesre kellett számítnom.

- Nincs mit tenni. Feladom a játszmat!

- Tényleg? De hiszen én sokkal rosszabbul játszom! Vajon mit lehetne lépni? Ez elég bonyolult helyzet!

A papírkereskedő ügyet sem vetve a vándorszínészekre, teljes figyelmét a go-táblára összpontosította, s egymás után számolgatni kezdte a korongokat. Feladtam a játszmat, amelyet könnyűszerrel megnyerhettem volna, miközben a lányok a dobot és a samiszent letették a szoba sarkába, és sógit⁵ kezdtek el játszani. A papírkereskedő azonban csak nem nyugodott:

- Még egy partit, na, mit szól hozzá? Még egy utolsót! - nógatott leplezetlenül. Én csak nevettem zavaromban, mire a papírkereskedő nagy nehezen megbékült és feltápázkodott.

A lányok közelebb léptek a go-táblához.

⁵ Indiából származó, Japánban elterjedt 81 négyzetből álló táblán játszott társasjáték. Indiái változatából eredeztethető a sakk is.

- Ma éjszaka is készülnek még valahová?
- Hát az lehet... - jegyezte meg a barátom és a lányok felé nézett.
- Akkor hogy is legyen? Ma éjszaka maradjanak itt, meghívok mindenkit és szórakozzanak velem!
- Boldogan! Szíves örömet! - csicseregték a lányok.
- Nem lesz baj belőle?
- Ugyan már! Eddig csak mászkáltunk összevissza, de senki sem hívott meg minket.

Így aztán éjfél is elmúlt, és a lányok még mindig sógit játszottak.

Nem tudtam elaludni, miután a táncosnők elmentek. Teljesen tiszta volt a fejem. Kimentem a folyosóra.

- Papírkereskedő úr! Papírkereskedő úr! - hívtam.
- Itt vagyok! - szolt ki a szobájából a hatvan körüli bácsi, aki tűzbe jött a játéktól. - Ma egész éjszaka mulatunk! Hajnalig játszunk, az biztos!
Nekem is meglehetősen harcias hangulatom támadt.

4

Másnap reggel nyolc órára tűztük ki az indulás időpontját. Mielőtt átmentem volna a színészekhez, a közös fürdő közelében vásárolt vadászkalapot nyomtam a fejembe, a diáksapkámat pedig a csomagom mélyére süllyesztettem. Mivel az emeleti tolóajtó tárva-nyitva volt, minden különösebb ceremónia nélkül bejutottam a szobájukba, s legnagyobb meglepetésemre a színészek még jóízűen aludtak fekhelyeiken.

Közvetlenül a lábamnál feküdt a táncosnő, lépteim zajára felriadt, fülig pírult, majd arcát két tenyerébe temette szégyenében. A középső lánnyal közös fekhelyen aludt. Arcán és nyakán még ott volt a tegnapi esti fehér sminkfesték nyoma. Az ajakrúzs és a piros szemhéjpúder is jól látszott. Szerelemre csábító fekvő alakja felgyújtotta képzeletemet. Először riadtan megfordult a takaró alatt, majd kibújt az ágyából, miközben továbbra is eltakarta arcát két tenyerével, s helyet foglalt a tolóajtó előtt:

- Nagyon köszönjük az együtt töltött tegnap estét! - mondta, s azzal gyönyörűen meghajolt előttem.

Szólni sem tudtam a megilletődöttségtől. Ekkor vettem észre, hogy színész barátom egy fekhelyen alszik a legidősebb lánnyal. Eddig eszembe se jutott, hogy házastársak lehetnek.

- Bocsásson meg nekünk a diák úr, de csak most tudtuk meg, hogy ma este itt nagy vacsorát rendeznek, így aztán egy nappal tovább maradunk - szólalt meg a negyvenes nő, miközben feltápáskodott a fekhelyéről. - Mivel már korán felkelt, hogy útnak indulhasson, kérem, várjon be minket Simodában. Majd ott találkozunk, jó? Mindig a Kósúja szállóban szoktunk megszállni. Könnyen megtalálja, biztos lehet benne!

Úgy éreztem magam, mint akit kitaszítottak.

- Nem tudna esetleg holnapig várni az utazással? A mamuska úgysem engedné meg nekünk, hogy egy napnál többet maradjunk. Sokkal jobb társaságban tölteni az utat! Majd holnap együtt elindulunk! - kérlelt a barátom, mire a negyvenes nő még hozzátette:

- Kérem, tegye meg a kedvünkért! Legyen olyan jó, ha már eddig elkísért minket! Olyan borzasztó ez az egész, hiszen miattunk jött éppen ide! Holnap, ha törik, ha szakad, mindenképpen elindulunk. Régóta tervezzük, hogy holnapután Simodában leszünk, mert akkor van éppen negyvenkilenc napja annak, hogy az utazásunk során a kisbabánk elhagyott minket örökre. Szeretnénk illendően megemlékezni a negyvenkilencedik napról, ezért sietünk annyira Simodába. Bocsásson meg, hogy ilyesmivel terheljük, de különös kapcsolat fűz minket össze. És akkor talán holnapután a diák úr együtt fog imádkozni velünk.

Miután elhatároztam, hogy én is egy nappal tovább maradok, lementem a földszintre. Míg vártam, hogy mindannyian fölkeljenek, a szállás elhanyagolt, piszkos irodájában szoba elegyedtem az egyik felszolgálóval. Hamarosan azonban megérkezett a barátom és sétálni hívott. Déli irányban indultunk el az országúton és egy szép hidacskához értünk. Rákönyököltem a híd korlátjára, ekkor a férfi különös történetet mesélt az életéről. Hosszú ideig a tokiói Modern Színházi Társulat tagja volt. Az ósimai kikötő színházi előadásain mind a mai napig gyakran lép fel. Batyujából úgy kandikáltak ki a meztelen kardok, mintha lábak lettek volna. Ezekre azért volt szüksége, mivel útjuk során sokszor kellett bizonyos szindarabokból harci jeleneteket előadni, mesélte a barátom. Fűzfakosara telis-tele volt színházi kosztümökkel, fazekakkal, csészékkel meg különféle háztartási eszközökkel.

- Sajnos könnyelmű voltam és teljesen elszegényedtem. A bátyámnak Kófuban van egy csodálatos háza, hatalmas vagyona, de rólam hallani sem akar.

- Mikor először találkoztunk, azt hittem, hogy a nagaokai hőforrások vidékéről jött.

- Tényleg? Tudja, a lányok közül a legidősebbik a feleségem. Tizenkilenc éves, egy évvel fiatalabb, mint maga. Mióta úton vagyunk, kétszer volt koraszülése. A kisbabánk mindössze egy hetet élt, a feleségem még most sem teljesen egészséges. Az idősebb hölgy a feleségem édesanyja. A táncosnő pedig a húgom.

- Nahát! A húga? - kiáltottam fel. - Hát persze, hiszen mesélte, hogy van egy tizennégy éves húga.

- Igen, ő az. Sokat törtem a fejem, hogy a húgomat ne kelljen ilyen korán munkára fogni, de sajnos különböző körülmények jöttek közbe...

Ekkor tudtam meg, hogy őt Eikicsinek, feleségét Csijokónak, a húgát pedig Kaorunak hívják. Tizenhét éves szolgálólányuk, Juriko ósimai születésű. Ahogy beszélgettünk, Eikicsin fájdalmas érzések lettek úrrá, látszott rajta, hogy mindjárt elsírja magát. Tekintetét mereven a patakra szegezte.

Mikor visszafelé tartottunk, az úton a táncosnővel futottunk össze. Már eltűnt arcáról a fehér festék, éppen egy kiskutya előtt guggolt: állát, fejét simogatta. A szobámba hívtam a lányt.

- Jöjjön be hozzám! Látogasson meg!

- Jó, de egyedül nem mehetek...

- Hát a bátyjával együtt!

- Rögtön jövünk!

Hamarosan megjelent nálam Eikicsi.

- A többiek?

- A mamuska szerint a nők nagyon hangosak.

Amikor azonban leültünk sógit játszani, láttam, hogy a hölgyek éppen most sétálnak át a hídon, s hamarosan már fenn is voltak nálam az emeleten. Mint mindig, most is gyönyörűen meghajoltak előttem, majd helyet foglaltak.

Csijoko akart elsőnek távozni.

- Kérem, ne szabadkozzanak, bármikor szívesen látom mindnyájukat itt, a szobámban.

Egy órácskát játszottak nálam a vándorszínészek, aztán a szálloda fürdőjébe indultak. Hívogattak, hogy menjek velük, de mivel három fiatal nő is volt közöttük, azt válaszoltam, hogy majd később megyek. Azzal a szobámban maradtam. Hamarosan megjelent nálam a táncosnő, s Csijoko meghívását tolmácsolta.

- Kérem, jöjjön el a fürdőbe, a sógornőm azt üzeni, hogy szívesen megmossa a hátát!

Végül azonban mégsem mentem el fürödni, inkább sógit játszottam a táncosnővel. Kiderült, hogy káprázatosan ért a játékhoz. Pillanatok alatt legyőzte Eikicsit vagy a többi lányt. Ha bárkivel játszottam, általában mindenkit megvertem. De a táncosnővel minden másképpen történt! Kellemes érzés volt, hogy nem kell szándékosan rossz lépéseket tennem. Mivel csak kettesben voltunk, eleinte messziről nyújtotta előre karját, hogy a korongokat elhelyezhesse a táblán, a játék hevében azonban mindenről megfeledkezett, egész testével a tábla fölé hajolt. Gyönyörű éjfekete színű haja meg-megcirógatta mellemet. Hirtelen elpirult és így szólt:

- Bocsánat, mennem kell, ki fogok kapni! - azzal elhajította a korongot, s szélesebben kiszaladt a szobából.

A mamuska ott állt és várt rá a fürdő előtt. Csijoko és Juriko izgatottan ugrott ki a medencéből, s futott fel emeleti szobájukba.

Aznap Eikicsi reggeltől estig nálam szórakozott. Még a fogadósne is figyelmeztetett, hogy minek szórom a pénzem ilyen csepűragókra.

Este, mikor átmentem a vándorszínészek szállására, a táncosnő a mamuska irányításával éppen a samiszenen gyakorolt egy dallamot. Amint észrevett, azonnal abbahagyta a muzsikálást, de a mamuska rászólt, hogy folytassa. Kicsit túl magas fekvésben kezdett énekelni, erre a mamuska rápirított:

- Mondtam neked, hogy ne énekelj!

Eikicsit a szemközti étterembe hívták, jól lehetett látni és hallani, amint elnyújtott hangon éppen egy dalt énekel.

- Hát ez miféle dal?

- Egy dalbetét egy híres nő-drámából.

- Még ilyet is tud!

- Mindenhez ért ő, nála sohasem lehet tudni, hogy mivel fog kirukkolni!

Ebben a pillanatban a szomszédos szoba tolóajtáját valaki félrehúzta. Egy negyven év körüli férfi volt, akiről azt hallottam, hogy madárkereskedő. Meghívta a lányokat egy kis eszem-izomra. A táncosnő és Juriko fogott egy-egy pár evőpálcát és átment a szomszédba, ott eszegetni kezdték a láboshól a finom csirkefalatokat. Mikor a lányok már vissza akartak jönni, a madárkereskedő könnyedén megérintette a táncosnő vállát. A mamuska erre szörnyülködve fakadt ki:

- Hohó! Hozzá ne merjen nyúlni ehhez a gyerekhez! Vegye tudomásul, ő az én édeslányom!

A táncosnő kérlelni kezdte a madárkereskedőt:

- Bácsikám! Kérem, olvasson föl nekünk Mito Kómon viszontagságos utazásából!

A madárkereskedő azonban felállt és tüstént eltávozott. Mivel szégyellt megkérni, hogy olvassak fel neki, a táncosnő a mamuskára hivatkozott, mondván, hogy majd meghal a kíváncsiságtól, annyira szeretné hallani a történet folytatását. Titkos reménnyel a szívemben vettem kezembe a könyvet. S valóban, a táncosnő egyre közelebb és közelebb húzódott hozzám. Míg olvastam, szinte már a vállamra hajtotta a fejét, arckifejezése komoly volt, szempillája meg se rebent, szeme ragyogó fénnel csillogott, pillantása lánggra gyújtotta arcomat. Bizonyára mindig így tett, ha felolvastak neki. De hiszen nemrég ugyanígy tekintett a baromfi-kereskedőre is, arca szinte hozzáért az arcához! A saját szememmel láttam! Ez a szempár, ez a csodálatos, szikrázóan fekete szempár volt a gyönyörű táncosnő legszebb ékessége! Két szemöldökének íve szinte megbabonázott. És a mosoly! Ez a mosoly, mint a virág! Virágmosoly - igen, ez a kifejezés illik rá leginkább!

Hamarosan az étterem felszolgálója lépett be a szobába, s közölte a táncosnővel, hogy meghívta a szomszédban szórakozó társaság. Erre Kaoru felöltötte a jelmezét és így szólt hozzám:

- Nem sokáig maradok! Addig ne folytassa a felolvasást!

Azzal kilépett a folyosóra és mélyen meghajolt előttem:

- Megyek, de nemsokára itt leszek!

A mamuska így figyelmeztette:

- Nehogy nekem énekelni kezdj! - Mire a táncosnő fölemelte a dobot és könnyedén bólintott.

A mamuska most felém fordult, s így szólt magyarázatképpen:

- Éppen most kezd változni a hangja!

A táncosnő az étterem emeleti részén foglalt helyet, elegáns tartása elbűvölő volt. Rögtön dobolni kezdett. Úgy rajzolódott ki előttem kecses háta, mintha közvetlenül a szomszéd szobából látnám. Minden dobütésnél az én szívem is egy nagyot dobbant.

- A dobszó felpezsdíti a hallgatóság vérét - jegyezte meg a mamuska és az étterem irányába nézett.

Csijoko és Juriko is elindult az étterembe.

Még egy óra sem telt bele, s mindannyian visszajöttek.

- Hát csak ennyit kaptam... - azzal a táncosnő ötven szent csúsztatott a mamuska markába. Én pedig még egy darabig felolvastam neki Mitó Kómon vi-szontagságos utazásából. A többiek ezután az utazásuk során elhunyt kisbabá-ról beszélgettek. Szegény kis csecsemő, amikor megszületett, olyan áttetsző volt, mint a víz. Még annyi erő sem volt benne, hogy sírni tudjon! De egy hétig még élt. Újdonsült barátaim a lelkük mélyén érezték, hogy sem kutakodó kíváncsi-ság nem ébredt fel bennem irántuk, s a lenézésnek sincs semmi nyoma az ér-zéseimben, sőt még azt is elfelejtettem, hogy vándorszínészek, de azt tudom, hogy becsületes emberek, akiket jó szándék vezérel. Megígértem nekik, hogy egyszer mindenképpen elmegyek Ósimára, hogy meglátogassam őket.

- Majd a nagypapa házában fog lakni. Az a ház elég nagy, arra az időre pedig a nagypapát átköltöztetjük egy másik helyre. Ott majd meglesz a nyugalma. Addig maradhat, ameddig csak akar! Ott még tanulni is fog tudni! - tárgyalták ki egymás között, majd így szóltak hozzám:

- Két kicsi házunk van, az egyik, amelyik a hegyen áll, az nagyon világos!

Abban maradtunk, hogy újévkor elmegyek nekik segíteni, amikor az ósimai Habu nevű kikötővárosban bemutatnak egy modern színdarabot.

Vándoréletük közel sem volt olyan fáradtságos, mint amilyennek először gondoltam, inkább úgy tűnt, hogy a mezők illata lengi be gondtalan életüket. Éreztem, hogy szoros családi kötelék fűzi őket egymáshoz. Csak Juriko, a szolgáló-lány különült el szégyenlősen tőlük, előttem mindig komor volt az arca.

Már éjfél is elmúlt, amikor elbúcsúztam tőlük. A lányok kikísértek. A táncos-nő az előtérben megfordította a papucsomat, hogy kényelmesebben bújhassak bele. Kaoru a kapunál állva kikukucskált: a tiszta égboltot kémlelte.

- Nini, ott a Hold! Holnap már Simodában leszünk, jaj, de boldog vagyok! Megemlékezést tartunk a kisbabánk halálának negyvenkilencedik napja alkal-mából. Kapok egy új fésűt a mamuskától, és még annyi minden érdekes dolog fog történni! Kérem, diák úr, vigyen el engem moziba!

Simoda kikötője az Izu és Szakami hóforrásai környékén bolyongó vándor-színészek számára az utazás csúcspontjának számított, hiszen otthonuk tengeri illatát hozta el nekik.

5

A vándorszínészek most is ugyanazokat a csomagokat cipelték magukkal, mint amikor átkeltek az Amagi-hágón. A mamuska karjai között egy kiskutyát vitt; az állat mellső lábait az asszony kezére kulcsolta, s mint egy tapasztalt uta-zó tekingetett jobbra-balra. Miután elhagytuk Juganót, a hegyek között folytattuk utunkat. A tenger fölött felbukkanó reggeli napsugár felmelegítette a he-gyek rejtekét. Mindannyian a felkelő napban gyönyörködtünk. A Kavazu folyó torkolatánál a dombokat beragyogta a fénysugár.

- Az már ott Ósima szigete!
- Milyen hatalmasnak látszik! Jöjjön el hozzánk, látogasson meg minket! -
kérlelt a táncosnő.

A szikrázó napfényben a tengert tavaszias, párák köd borította, talán azért, mert az őszi levegő szokatlanul tiszta volt. Innen Simodáig már csak húsz kilométernyi utat kellett megtenni. Nemsokára a tenger elrejtőzött a hegyek mögé. Csjjoko egy dalba fogott, hangja szabadon szárnyalt.

Eközben utunk kétfelé ágazott, tőlem tudakolták, hogy melyiket válasszuk. Az egyik a hegyeken keresztül vezetett, keskeny és meglehetősen meredek ösvény volt, s árnyat adó fák szegélyezték, a másik úton viszont egyszerű volt a járás, de sokkal tovább tartott. Természetesen a rövidebbik utat választottam.

A fák tövében a lehullott levelek között szinte csúszva-mászva kellett megtenni az utat a szokatlanul meredek ösvényen. Alig kaptam levegőt, mégis úgy segítettem magamon, hogy minden lépésnél a tenyeremmel a térdemre támaszkodva kaptattam fölfelé, így meggörnyedve próbáltam feljebb jutni. A többiek is nehezen bírták, egyre jobban elmaradtak mögöttem, már nem is láttam őket, csak hangjuk szűrődött át a fák közt. Egyedül a táncosnő tartotta velem a lépést, kimonója alját kissé megemelte, s egyenletes gyorsasággal haladt fölfelé. Még kétméternyi távolság se volt kettőnk között, amely se nem nőtt, se nem csökkent az út alatt.

Időnként hátrafordultam, s beszéltem hozzá, mire ő meglepett mosollyal az arcán meg-megállt, s válaszolgatott. Beszéd közben szinte meg sem mozdult, erre én is megálltam, nehogy lemaradjon. De addig soha nem tett egy lépést sem, míg újból el nem indultam. Az ösvény egyre kanyargósabban és meredekebben vitt felfelé, én azonban még sietősebben szedtem a lábam, a táncosnő pedig továbbra is ugyanolyan távolságban követte lépteimet. Az ormot mélységes csend borította. A többiek oly messzire maradtak le tőlünk, hogy még a hangjuk sem hallatszott.

- Merre lakik Tokióban? - szólalt meg a lány.
- Egy diákkollégiumban lakom.
- Én is ismerem Tokiót, mert a cseresznyevirágzás ünnepén egyszer ott kellett táncolnom. De akkor még egészen kicsi voltam, és már semmire sem emlékszem.

Aztán azt kérdezte tőlem:

- Hát apukája van-e? És járt már Kófuban? - Különbéltél nálkülönbéltél dolgok érdekelték. Megkérdezte, hogy Simodában elviszem-e moziba. Majd a kisbabáról kezdett el mesélni, aki nemrég halt meg.

Elértük a hegycsúcsot. A táncosnő kiszáradt füvel benőtt padra tette le a dobát, majd zsebkendőjével letörölte arcáról a verítéket. Aztán a lábát tisztogatta meg a portól. Egy váratlan pillanatban leguggolt előttem, s le akarta törölni nadrágomról az út porát. Hirtelen hátrahőköltem, a táncosnő pedig meglepetésében térdre esett. Ezután felém fordult, mélyen meghajolt előttem, s letisztogatta

ruhámról a port. Felhajtott kimonójának szegélyét szemérmesen leengedte, felállt, s mélyet sóhajtott, majd így szólt hozzám:

- Üljön le, kérem, pihenjen egy kicsit!

Kis madárkák gyűltek össze a pad körül. Olyan hatalmas csönd volt, hogy hallhattuk a száraz levelek zizegését is, amelyekre a madarak letelepedtek.

- Miért jött ilyen gyorsan felfelé?

Látszott, hogy a lánynak melege van. Könnyedén megpendítettem az ujjaim begyével a dobot, mire a madárkák felrebbentek.

- Úgy innék egy kis vizet!

- Megyek, mindjárt hozok!

A táncosnő azonban hamarosan üres kézzel tért vissza a sárguló lombú erdőből, mert nem talált forrásra.

- És mivel foglalkozik, amikor éppen Ósimában van? - kérdeztem tőle.

Ekkor a táncosnő néhány női nevet említett, akikről azt sem tudtam, kicsodák, s tulajdonképpen azt sem értettem, miről beszél. Most már nem is Ósimáról volt szó, hanem Kófuról. Az osztálytársnőit emlegette, akikkel pár évvel azelőtt együtt járt elemi iskolába. Mindenről úgy mesélt, ahogy éppen az eszébe jutott.

Vagy tíz perccel később a három fiatal is nagy nehezen elérte a hegycsúcsot. Szegény mamuskára még jó tíz percet kellett várni.

Lefelé menet szándékosan Eikicsivel tartottam, hátramaradtunk és nyugodtan, kellemesen elfecserésztünk. Csupán kétszáz méternyi utat tehattünk meg, amikor a völgyből visszafelé futva odaérkezett hozzánk a táncosnő:

- Találtam egy forrást! Kérem, siessenek! Nem ittunk még belőle, megvárjuk, míg odaérnek!

Amint meghallottam a „víz” szót, azonnal futásnak eredtem. A fák rejtekén, a sziklák közül tört fel a hűs forrásvíz. A nők körülállták.

- Tessék, igyon belőle először - fordult hozzám a mamuska. - Megzavarosodik a víz, ha beletesszük a kezünket. A nők után piszkos lesz a forrás!

Összekulcsoltam a kezem, és ittam a hűs forrásvízből. A lányokat alig lehetett elvonszolni onnan. Törülközőiket benedvesítették, kicsavarták, majd letörölték magukról az izzadságot.

Amint leereszkedtünk a hegyről, elértük a közvetlenül Simodába vezető országutat. Itt is, ott is ég felé kanyargott a szénégetők füstje. Leültünk egy út menti kivágott fatörzsre, hogy kicsit megpihenjünk. A táncosnő leguggolt, kivette hajából rózsaszín fésűjét, és a kiskutya göndör szőrét bontogatta vele.

- Kitörlik a foga! - figyelmeztette a mamuska.

- Nem baj. Simodában majd veszünk másikat!

Még Juganóban elhatároztam, hogy elkérem tőle emlékebe a fésűjét, amelyet mindig elől tűzött bele a hajába. De most, hogy a kutyát fésülte meg vele, úgy éreztem, kérésem értelmét veszítette.

Az út túloldalán több köteg rövid törzsű bambusz hevert.

- Botnak jó lesz - mondtam Eikicsinek, amikor elsőként álltunk fel, hogy folytassuk utunkat. A táncosnő futva ért utol minket. Kezében természeténél is hosszabb vastag bambuszt tartott.

- Hát ez mire kell neked? - kíváncsiskodott Eikicsi, mire a táncosnő kicsit szégyenlősen átnyújtotta nekem a bambuszt.

- Tessék, itt ez a bot! A legvastagabbat választottam.

- Az nem jó! Ha az emberek ilyen vastag botot látnak valakinél, rögtön tudják, hogy az illető lopta, az pedig nem hoz szerencsét! Vidd szépen vissza!

A táncosnő fogta a bambuszt, visszavitte arra a helyre, ahol a bambuszkötegek heverték, aztán megint visszazaladt hozzánk. Most egy ujjnyi vastag bambuszpálcát nyújtott át nekem. Aztán egy pillanat alatt végignyúlt a rizsföldek közti ösvényen, s a hátán fekvve, levegőt kapkodva várta be a többieket.

Mi Eikicsivel pihenés nélkül tettünk meg egy jó darab utat.

- Ugyan már! Ki lehet húzatni és aranyfogat tenni a helyébe - lettem fültanúja egészen véletlenül a táncosnő szavainak, s ahogy megfordultam, láttam, amint a lány Csijoko mellett lépdel, őket pedig valamivel távolabb a mamuska és Juriko követi. Nem vették észre, hogy hallom, amit mondanak, s Csijoko így folytatta:

- Úgy bizony! Meg kell mondani neki.

Éreztem, rólam beszélgetnek. Csijoko megjegyezte, hogy a fogaim összevissza nőttek, mire a táncosnő megállapította, hogy aranyfogakkal lehetne pótolni őket. A külsőmről mondtak véleményt, de egyáltalán nem sértődtem meg, vagy szomorodtam el emiatt, még csak további hallgatózásra sem ösztönzött a dolog, éppen ellenkezőleg: olyan érzés fogott el, mintha rokonaim lennének. Ezután a táncosnő szinte suttogva azt mondta:

- Rendes.

- Igen, úgy nézem én is, hogy rendes.

Ez a „rendes” olyan egyszerű nyílt őszinteséggel hangzott. Igazi érzés és gyermeki tisztaság csendült ki belőle. Olyan meggyőzően hatott, hogy magam is elhittem: rendes ember vagyok.

Ragyogó tiszta volt az ég, a hegyek láncolatai végignyúltak a napfény sugarában. Olyan erősen sütött a nap, hogy a szemem szinte káprázott bele. Húszesztendős voltam, s többször is szigorú önvizsgálatot tartottam, melyből azt állapítottam meg, hogy az árvaság eltorzította jellememet. Az izui utazásra azért indultam el, mert ez a kínzó levertség kibírhatatlannak tűnt a számomra. Így aztán különleges adománynak számított, hogy a világ szokványos értelemben rendes embert lát bennem.

A hegykoszorú fényes ragyogásából már tudtam, hogy egészen közel van Simoda és a tenger. A nemrég kapott bambuszpálcával meg-megsuhintottam az őszi virágok kelyheit.

Útközben feltűnedezett egy-egy falu, melynek bevezető útjánál táblát helyeztek el: „Koldusoknak és vándorszínészeknek belépni tilos!”

A Kósúja Szálló egészen közel volt Simoda északi végéhez. A vándorszínészeket követve felmentem emeleti szobácskámba, mely közvetlenül a tetőtérben volt. Mennyezet híján, ha az országútra néző ablak párkányára ültem, majd beleütöttem a fejem a tetőbe.

- Nem fáj a hátad? - kérdezte minduntalan a táncosnőt a mamuska. - Hát a kezed, nem fáj?

A táncosnő légiiesen kecses kézmozdulattal végigperdítette ujjait a dobon.

- Nem fáj! Tudok vele játszani, tudok!

- Akkor jól van!

Megemeltem a dobot.

- Ejha, de nehéz!

- Ugye nem is gondolta, hogy ekkora súlya van! Nehezebb, mint a táskája! - szólt nevetve a táncosnő.

A vándorszínészek vidáman üdvözölték a szállás többi lakóját. Ezek az emberek ugyanolyan életet élnek, mint a vándorkereskedők. Simoda kikötője pedig az efféle vándormadarak igazi fészkének számított.

Egy kisgyerek betrappolt a szobába, mire a táncosnő aprópénzt nyújtott át neki. Amikor eldöntöttem, hogy itt hagyom a Kósúja Szállót, és más szállást keresek, a táncosnő elsőnek szaladt le a bejárati előtérbe, megigazította fapapucsomat, hogy könnyebben bele tudjak bújni, miközben mintegy saját magának is, nekem is ezt suttogetta:

- Kérem, vigyen el engem moziba!

Egy hajléktalan munkanélküli kísért el, hogy megmutassa nekem az utat. Eikicsi meg én olyan szállodában kaptunk helyet, melynek tulajdonosa azelőtt a város polgármestere volt. Először a fürdőbe mentem, aztán Eikicsivel együtt friss halat ebédeltem.

- Kérem, vegyen a nevemben virágot a holnapi istentiszteletre!

Azzal átnyújtottam Eikicsinek egy kis pénzcsomagot. Másnap reggel mindenképpen vissza kellett indulnom hajóval Tokióba. Az utazásra szánt pénzem ugyanis elfogyott. A vándorszínészeknek azt mondtam, hogy bizonyos iskolai ügyek miatt nem tudok tovább velük maradni.

Három óra telt el az ebéd óta, megvacsoráztam, majd egyedül elindultam, s északi irányban átkeltem egy hídon. Megmászta a Simoda-Fudzsi hegyet: gyönyörű látványt nyújtott a lábam alatt elterülő kikötő. Visszafelé menet elhatároztam, hogy benézek a Kósúja Szállóba. A vándorszínészek éppen csirkét ettek egy nagy serpenyőből.

- Kóstolja meg, fogyasszon el velünk egypár falatkányit! - kínált a mamuska, miközben egy fonott kosárból gömbölyű tálkát és evőpálcikát vett elő, majd odaadta Jurikónak, hogy öblítse el. - Bár mi, nők ettünk belőle, ezért sajnos már nem olyan tiszta, de legalább egy kicsit együtt elnevetgélhetünk evés közben.

Mindannyian arra kértek, hogy maradjak még egy napot, hiszen holnap lesz a negyvenkilenc napos fordulója a kis csecsemő halálának. Én azonban azt válaszoltam, hogy az iskola miatt muszáj még aznap elindulnom. A mamuska folyton ezt hajtogatta:

- Akkor a téli szünetben feltétlenül jöjjön el hozzánk! Mindannyian ott leszünk a hajóállomáson! Várni fogjuk! De ne sértsen meg minket azzal, hogy szállodába megy. Amint kiszáll a hajóból, mind ott fogjuk várni!

Amikor a szobában már csak Csijoko és Juriko maradt, meghívtam őket moziba, de Csijoko a hasára mutatott:

- Olyan rosszul érzem magam! Úgy legyöngültem a sok gyaloglástól! - szót halkán, sápadt arca szinte áttetszőnek tűnt.

Juriko vonásai teljesen megmerevedtek, fejét lehorgasztotta. A táncosnő a földszinten játszott a kisgyerekekkel, de amint észrevett, könyörögni kezdett a mamuskának, hogy engedje el velem moziba. Csakhamar azonban szomorú, töprengő arccal jelent meg, fapapucsomat szokás szerint megfordította, hogy könnyebben bújhassak bele.

- Miért nem lehet elengedni őket kettesben? - kérdezte Eikicsi, de a mamuska hajthatatlan maradt. Valójában én is furcsának találtam, hogy miért nem engedi el velem moziba. Az előtérben a táncosnő éppen a kiskutya fejét simogatta. Egy szót sem szóltam, s közönyös arcot próbáltam vágni. Mikor a lány felé fordultam, meglepődve láttam: annyi ereje sincs, hogy rám nézzen.

Egyedül mentem el a moziba. Lámpafénynél egy női hang olvasta fel a film kísérszövegét. Nem sokáig maradtam, otthagytam az előadást és visszamentem a szállodámba. Kikönyököltem az ablakpárkányra, s sokáig az éjszakai várost figyeltem. Koromsötét volt. Úgy éreztem, mintha messziről, nagyon messziről alig hallhatóan dobpergés hangja szólna szüntelen. Könny csordult ki a szememből.

7

Az indulás reggelén hét óraker éppen eszegettem, amikor az országút felől Eikicsi szólított meg. Fekete színű címeres kabátkát viselt. Ebben az ünnepi viasletben akart kikísérni. Egyedül jött, a hölgyek nem voltak vele. Abban a pillanatban iszonyatosan szomorú lettem. Eikicsi feljött a szobámba.

- Mindannyian ki akartuk kísérni, de nagyon sajnáljuk, tegnap éjszaka későn feküdtünk le, s még a többiek nem tudtak felkelni. Kérem, bocsásson meg nekünk! Télen biztosan számítunk arra hogy meglátogat bennünket!

Hűvös volt a város, átfújta az őszi reggeli szél. Eikicsi útközben négy csomag Sikisina cigarettát, datolyaszilvát és egy Kaoru márkanévre hallgató szájrissítót vásárolt nekem ajándékba.

- Merthogy a hűgomat is Kaorunak hívják - mondta zavart mosollyal az arcán. - A mandarin nem tesz jót, amikor az ember hajón utazik, a datolyaszilva viszont használ tengeribetegség ellen. Kérem, fogyassza el egészséggel!

- Ezt mind nekem adja?

Levettem a fejemről a vadászkalapot és Eikicsi fejébe nyomtam. Aztán előhúztam a táskám mélyéről a diáksapkámat, kisimítottam rajta a gyűrődéseket, a fejembe nyomtam, miközben mindketten jót neveltünk.

Ahogy a hajóállomás felé közeledtünk, mintha tör hasított volna a szívembe: a táncosnő guggoló alakját pillantottam meg a tengerparton. Mozdulatlanul várt, míg odaérünk. Szótlamul horgasztotta le a fejét. Még jobban összeszorult a szívem, amikor a tegnap éjszakai sminket megláttam rajta. Szeme sarkában a piros festék mintha dühéről árulkodott volna, s gyermeki méltóságot adott arcának.

Eikicsi azt kérdezte:

- A többiek is kijönnek?

A táncosnő a fejét csóválta.

- Még mindig alszanak?

A táncosnő bólintott.

Amíg Eikicsi elment, hogy jegyet vegyen nekem a csónakra, amely a hajóig szállít, többször is megpróbáltam beszédbe elegyedni a lánnyal, de a táncosnő a tengerbe ömlő csatornára meredt, és nem szólt egy árva szót sem. Egyre csak bánatosan bólogatott, míg hozzá beszéltem.

- Nagymama! Ez az ember rendesnek látszik - azzal egy földműves külsejű férfi lépett oda hozzám. - Diák úr! Ugye Tokióba utazik? Szeretném megkérni, hogy az úton vigyázzon erre az öregasszonyra. Szerencsétlen öreganyó! A fia a Rendaidzsi-templom ezüstabányájában dolgozott, de az idén a feleségével együtt meghalt spanyolnáthában. Három árva maradt utánuk. De hát mit tehet az ember?! Megtanácskoztuk a dolgot, és úgy döntöttünk, hogy visszaküldjük őket az öregasszony szülőföldjére. Mitóba való a szegény asszony. De nem fog fel semmit az egészszól! Amikor a hajó kiköt Reigandzsimában, fel kéne ültetni őket az Uenóba menő vonatra. Tudom, hogy külön gondot jelent, de összetett kézzel könyörgök, tegye meg ezt az úr! Értsen meg minket, szánja meg szegényeket!

A tehetetlenül ácsorgó anyó hátára egy pólyás babát kötöztek, egy három- és egy ötévesforma kislány csimpaszkodott jobbról-balról az öregasszonyba, aki egyik kezében egy piszkos batyut tartott, melyből nagy halom rizssütemény és sózott szilva kandikált ki. Öt-hat ezüstabányász kísérte ki az öregasszonyt. Szívesen pártfogásomba vettem.

- Nagyon köszönjük! - hálálkodtak a bányászok. - Elkísértük volna örömezt Mitóba, de sehogy se jön össze a dolog.

Így bízták a nénit a gondjaimra a bányászok, s mindegyikük külön-külön fejet hajtott nekem.

Erősen himbálta a víz a csónakot. A táncosnő továbbra is összeszorította ajkát, s tekintete makacsul egy pontra meredt. Megkapaszkodtam a kötélhágcsóban, s miközben hátrafordultam, még láttam, hogy a táncosnő ajka mozog, mint ha azt akarta volna mondani: „Isten vele!”, de nem jött ki hang a torkán, fejét még mélyebbre horgasztotta. Eikicsi lekapta a vadászkalapot, melyet az imént kapott ajándékba, és buzgón integetett vele. Amikor már nagyon messze vol-

tam tőlük, úgy tűnt, mintha talán a táncosnő is integetett volna valami fehér kendőcskével.

A gőzhajó elhagyta a Simodai-öblöt. A koraltra könyököltem, hosszan figyeltem a nyílt tengeren Ósima szigetét, míg el nem hagytuk az izui félsziget déli partjait. Ekkor úgy éreztem, mintha valamikor réges-régen búcsúztam volna el a táncosnőtől.

Bementem a szomszédos helyiségbe, hogy megtudjam, mi történt az öregasszonnyal. Akkorra már többen is foglalkoztak vele: leültették, csitították. Megnyugodtam, s bementem a hajófülkémbe.

A Szagami-tenger hullámai magasra csaptak. Ültem a padlón, s időnként hol jobbra, hol balra dőltem. A matrózok kis fémtálcákat osztottak szét az utasoknak. Lefeküdtem, s csomagomat párnaként a fejem alá tettem. Teljesen üresnek éreztem magam, még az idő múlását sem érezkeltem. Könnyeim cseppjei a csomagomra hullottak. Iszonyú hideg lett a csomag, ezért hát megfordítottam. Egy fiatalember feküdt mellettem. A folyami kikötő tulajdonosának volt a fia, Tokióba készült főiskolai felvételi vizsgára. Amint észrevette rajtam a diáksapkát, rögtön megpróbált velem összebarátkozni. Beszélgetni kezdtünk.

- Valami komoly baleset történt? - kérdezte.

- Nem. Egy lánytól kellett most elbúcsúznom - mondtam meglehetősen nyílt őszinteséggel. Nem szégyelltem, hogy látja könnyeimet. Nem törődtem én a világon semmivel. Csendben átadtam magam a feledésnek, amely talán majd meghozza a frissítő nyugalmat.

Még azt sem vettem észre, mikor borult sötétségbe a tenger, de Adzsiro és Atami cikázó fényeit már láttam. Fáztam és éhes voltam. A fiatalember felnyitotta bambuszkéregből készült elemóziás dobozát. Teljesen megfélemedtem róla, hogy más ennivalójából eszem, s mohón nyeltem le a hallal ízesített rizsfalatkákat. Felhúztam magamra újdonsült barátom köpenyét. Olyan kedvesség sugárzott ebből a fiúból felém, amely teljesen természetes volt, s ettől lelkemet a barátság gyönyörű érzése járta át.

Másnap reggel elkísértem az anyókat és unokáit az Ueno állomásra, megvettem nekik a jegyeket Mitóig, hiszen ez igazán természetes. Az a sok különféle érzés, amely bennem volt, valahogy eggyé állt össze a lelkemben.

A kajütben kihunytt a lámpa fénye. Egyre erősebben érződött a hajóra zúduló friss hal és a tenger illata. Miközben a koromsötétben felmelegedtem a fiatalember testétől, szabad folyást engedtem könnyeimnek. Fejem mintha áttetsző, tiszta vízzé vált volna, amely patakokban árad szerteszét, s utána nem marad már semmi, csak valami nagyon édes, kimondhatatlanul kellemes érzés.

VIHAR JUDIT fordítása